

๑ มีนาคม วันยุติการเลือกปฏิบัติ

“สานพลัง ยุติการเลือกปฏิบัติ (Thailand Partnership for Zero Discrimination)”

“ผีเสื้อ” เป็นสัญลักษณ์ของการยุติการตีตราและเลือกปฏิบัติ โดยโครงการเอดส์แห่งสหประชาชาติ ได้กำหนดให้ในวันที่ ๑ มีนาคมของทุกปี เป็นวันรณรงค์สากลเพื่อยุติการเลือกปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่สังคมที่ปราศจากการตีตราและการเลือกปฏิบัติ เป็นสังคมที่ทุกคนได้รับการปฏิบัติ โดยเคารพในสิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรีและความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมกัน

การตีตรา (Stigma) เป็นเรื่องของทัศนคติ ความคิด ความเชื่อที่มีต่อการกระทำหรือพฤติกรรมของบุคคล ในสังคมที่มีพฤติกรรมแตกต่างไปจากบรรทัดฐานทางสังคม นำไปสู่การปฏิบัติที่แสดงถึงการรังเกียจ กีดกัน ทั้งทางสายตา คำพูด การกระทำ ทำให้บุคคลเหล่านั้นถูกแบ่งแยก ถูกจำกัดพื้นที่ทางสังคม หรือที่เราเรียกว่า การเลือกปฏิบัติ (Discrimination)

จากการสำรวจทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับการตีตราและเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากเอชไอวี/เอดส์ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ พบว่า ร้อยละ ๕๘ มีเจตคติรังเกียจผู้ติดเชื้อเอชไอวี ส่วนสถานการณ์การตีตราและเลือกปฏิบัติในระบบบริการสุขภาพในภาพรวมประเทศ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ในพื้นที่เฝ้าระวัง ๑๓ จังหวัด พบว่า บุคลากรผู้ให้บริการ ร้อยละ ๒๗ มีพฤติกรรมทำให้บริการที่แสดงการรังเกียจ และเลือกปฏิบัติต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวี ในขณะที่ผู้ติดเชื้อเอชไอวี ร้อยละ ๑๑ มีประสบการณ์การถูกรังเกียจ เลือกปฏิบัติในการให้บริการในสถานพยาบาล และพบว่ากลุ่มชายมีเพศสัมพันธ์กับชาย และสาวประเภทสอง เคยประสบเหตุการณ์การถูกรังเกียจกีดกันในสถานที่ทำงาน/สถานศึกษา ร้อยละ ๑๓ และ ๑๙ ตามลำดับ

ประเทศไทยกำหนดการปรับภาพลักษณ์ ความเข้าใจ เสริมสร้างความเข้มแข็งระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน รวมทั้งกลไกการคุ้มครองสิทธิ เป็นหนึ่งในกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์แห่งชาติว่าด้วยการยุติปัญหาเอดส์ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๓ ซึ่งตั้งเป้าหมาย คือ ลดเจตคติรังเกียจผู้ติดเชื้อเอชไอวีเหลือไม่เกินร้อยละ ๕.๘ ซึ่งมีมาตรการที่สำคัญในการลดการเลือกปฏิบัติอันเกี่ยวเนื่องจากเอชไอวีและเพศสภาวะ ได้แก่

๑. การป้องกันการละเมิดสิทธิด้านเอดส์ โดยมุ่งเน้นที่การสร้าง ความเข้าใจเรื่อง การตีตราและการเลือกปฏิบัติในทุกกระดับของสังคม คือ

๑.๑ ส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐเป็นตัวอย่างในการดำเนินงานตามแนวปฏิบัติแห่งชาติว่าด้วยการป้องกันและบริหารจัดการด้านเอดส์ในสถานที่ทำงาน ภายใต้แนวคิดองค์กร “ดูแล ห่วงใย ใส่ใจป้องกันเอดส์ในที่ทำงาน”

๑.๒ สร้างความเข้าใจเรื่องการตีตราและลดการเลือกปฏิบัติในสถานบริการสุขภาพ โดยจัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพบริการเพื่อส่งเสริมสถานบริการสุขภาพที่ปราศจากการตีตราและเลือกปฏิบัติ ต่อผู้มีเชื้อเอชไอวีและกลุ่มประชากรหลัก เพื่อให้ผู้ให้บริการสุขภาพสามารถให้บริการด้วยความสุขบนฐานของการเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้รับบริการอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งขยายให้ดำเนินการครอบคลุมทุกจังหวัด นอกจากนี้มีพัฒนาหลักสูตรโปรแกรมเรียนรู้เรื่องการตีตราและเลือกปฏิบัติต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวีและกลุ่มประชากรหลักในสถานบริการสุขภาพ (S&D E-Learning) ที่บุคลากรสาธารณสุขสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้เกิดความเข้าใจเรื่องการตีตราและการเลือกปฏิบัติในสถานบริการสุขภาพได้มากขึ้น

๒. มาตรการในเชิงการปกป้องคุ้มครองสิทธิ

๒.๑ คณะอนุกรรมการคุ้มครองสิทธิด้านเอดส์ อยู่ระหว่างการพัฒนาให้มีระบบ/กลไกการรับเรื่องร้องเรียนและการจัดการเรื่องร้องเรียนที่ผู้ประสบปัญหาสามารถเข้าถึงได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

๒.๒ รณรงค์เพื่อสร้างความเข้าใจใหม่เรื่องเอดส์ ไม่ป่วย ไม่ตาย ไม่ส่งผ่านเชื้อ ความก้าวหน้าด้านการรักษา

๒.๓ ผลักดันให้มีกฎหมายจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลทุกรูปแบบ

การทำให้สังคมจะปราศจากการตีตราและการเลือกปฏิบัติได้ จะต้องอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วน ต้องมีการเปิดใจ และทำความเข้าใจเกี่ยวกับเอชไอวีหรือเอดส์ว่าสามารถอยู่ร่วมกันได้ โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ ซึ่งในปัจจุบัน “เอชไอวีตรวจฟรี รักษาเร็ว หยุดเอดส์ได้” ผู้มีเชื้อเอชไอวีเมื่อได้รับยาต้านไวรัสอย่างสม่ำเสมอจนกดปริมาณเชื้อไวรัสได้ จะทำให้มีสุขภาพแข็งแรงเหมือนคนทั่วไป สามารถประกอบอาชีพได้ และเป็นกำลังที่สำคัญของสังคมต่อไป

เนื่องในวันยุติการเลือกปฏิบัติ ๑ มีนาคม ๒๕๖๒ นี้ กรมควบคุมโรคขอเชิญชวนหน่วยงานภาคีเครือข่ายทุกแห่งจัดกิจกรรมรณรงค์วันยุติการเลือกปฏิบัติโดยพร้อมเพรียงกัน ร่วมสร้างกระแสสังคม กระตุ้นให้เกิดความเปลี่ยนแปลง ให้ทุกคนเปิดใจ ยอมรับ และให้ออกาสผู้มีเชื้อเอชไอวีได้มีสิทธิ มีศักดิ์ศรี และมีความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมกัน เปลี่ยนผ่านไปสู่สังคมที่ปราศจากการตีตราและเลือกปฏิบัติ มุ่งสู่เป้าหมายการยุติปัญหาเอดส์ภายในปี ๒๕๗๓ ดังคำขวัญที่ว่า “สานพลัง ยุติการเลือกปฏิบัติ (Thailand Partnership for Zero Discrimination)”

